

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vétetnek fel.
Szerkesztőség: és Kiadóhivatal:
Bende Imre-u. 3 sz.

Tarsszerkesztő:
Wagner Antal

Laptulajd. és felelős szerkesztő:
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Égész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes száma ára 4 fillér.

A zsugori

gazdálkodás hátrányairól és hibáiról elmélkedve, rámutattunk legutóbbi cikkeinkben azokra a bajokra, amelyeket a tulhajtott spórolás Baja városnak okoztak. Elmélkedésünk kiindulási pontja az volt, hogy minden beruházásól húzódoznak, semmiféle intézmény nem létesülhet Baján, mert félnünk kell a kiadásoktól, mert nagyon szűken vagyunk az anyagi javakban, magyarán szólva koldus szegények vagyunk. Tényleg. A látszat olyan, mintha ez a város az ország legszegényebbjé közé tartoznék. Intézményeink, az egyetlen kórházon kívül nincsenek. Közbiztonságunk, piaci rendészetünk sokkal kevesebb, mint ideális, köztisztasági viszonyaink egyenesen szegényesek, közvilágításunk mivel sem jobb, mint akármely nagyközségé, sőt akárhány megyebeli nagyközség világitása sokkal jobb a miénknél, a járdáink elhanyagoltak, rosszak, esőzés után valóságos pocsolóvák létesülnek rajtuk, az utak kövezeti burkolatai nem jobbak a gyalogjárdáknál, a város tulajdonát képező épületek lerongyolódtak.

És mindennek az okozója a mi állítólagos szegénységünk. Hát nézzünk már egyszer szemébe annak a gyakran felhánytorgatott szegénységnek. Vizsgáljuk meg a mi városunk vagyoni állapotát, tartsunk egyszer a jó gazda módja szerint leltárat. Hát igazán olyan nagyon szegény ez a város? Igazán úgy kell lenni, hogy a polgárság hatvanhét percentes pótdóója mellett is szűkölködnünk kell, olyannyira, hogy garaszkodva kell félnünk minden beruházástól, minden kiadástól?

Ugyan kérem, dajkamese ez, amelyet elhitettünk önmagunkkal. Városunknak egy olyan hatalmas, nagy földbirtoka van, amely magában véve is egy hatalmas, nagy vagyont képvisel. A mátházi pusztákról ugyancsak nem lehet állítani, hogy ez nem vagyon. Vagyon biz az, csak hogy félig döglött vagyon. A nagyértékű földbirtok alig hozza meg az értékének, a forgalmi értékének a két percentjét. Ha átvizsgáljuk, hogy micsoda haszonbéréket fizetnek a bérletlők, meg kell az embernek döbbenie. Olyan kevés jövedelmet hoznak, hogyha

azok a földek magános birtokos kezén volnának és a magántulajdonos is elég balga volna, hogy ezt a birtokát azon az áron adná ki, hát a nagy birtoka mellett képtelen volna megélni, ha a legcsekélyebb adóssága volna, képtelen volna az amortizációt és a kölcsön kamatait törleszteni.

Ez nem mese, ez nem szenzáció hajhászás, hanem szomorú, vérlázító valóság.

Igy természetesen képtelenek vagyunk megmozdulni, képtelenek vagyunk bármit is csinálni. Hisz a legértékesebb vagyónk alig hoz valami jövedelmet!

Ezen a gazdálkodási rendszeren változtatni kell, minél gyorsabban, minél hamarabb és minél radikálisabban.

Nem egyszer és nem először hangzott el a panasz, hogy a bajai földek túlságosan olcsó árban vannak haszonbérbe adva. És ez a panasz igaz, jogos. Most, a legközelebbi idők folyamán több városi major bérszerződése lejár. Amikor azoknak a földeknek bérbeadása kerül ismét napirendre, gondolkozzanak azon, hogy kelle az olyan földbirtokosnak zsupori módon élni, szűkölködni, akinek milliókat érő a vagyona.

És gondolkozzanak azon, hogy valjon nem volna-e helyesebb a kis parcellákban való bérbeadás. Mondjuk 25-50 holdas kisbérleteket csinálni. Mintha hallanók az ellenvetést, hogy ez túl nagy ellenőrzést és túl sok beruházást igényelne.

Igaz. Ezzel tisztában kell lennünk. Csakhogy tisztában kell azzal is lennünk, hogy az ellenőrzés költsége bőségesen megtérülne és a beruházások meghoznák a tisztességes kamatokat.

Nem a gáncsoskodás szándéka adta kezünkbe a tollat, amikor ezt a cikksorozatát megirtuk, hanem annak a szándéka, hogy megkeressük és megtaláljuk azt az utat, amely kivezeti a várost az indokolatlan, az elposványosító nagy szegénységből.

A nyári színészet.

Az idei színházi szezon, amely egy három éves ciklusnak az utolsó esztendeje, ezen a héten bezárul. Ugy illik, hogy most, amikor a színészetnek első három esztendeje befejeződik, foglalkozzunk azzal a sokat vitatott

kérdéssel, hogy megfelel-e Baja város közönsége igényeinek a nyári színészet? Azt hiszszük, hogy erre a kérdésre megadta a most letelet három éves ciklus a választ, még pedig a tagadó választ. Baja nem az a város, amelynek megfelelne a nyári színészet.

Három esztendői megfigyelésünk arra oktat, hogy igyekezzünk megszabadulni a nyári színésztől, hogy igyekezzünk meghonosítani a téli színészetet.

A lefolyt három nyáron azt láttuk, hogy a közönség túlnyomó része nem jár, nem járhat színházba, mert éppen akkor, amikor a színtársulat itt van, akkor van a színházba járó publikumnak egy nagy része a várostól távol, üdülni, vagy pedig kinn a földbirtokon. A közönségnek egy másik nagy része pedig azt mondja, hogy ezer színház kedvéért sem ülök be nyár derekán egy zárt helyiségbe, amikor kellemesebb a szabadban lenni és friss levegőt szívn. Hogy mégis van a színháznak nagy közönsége, az nem cáfolja azt az állításunkat, hogy Bajára nem való nyári színészet, hanem megerősíti azt a tényt, hogy Baja jó színház-város, ahol nagy publikum van, amely képes egy tisztességes szervezett színtársulatnak télen 3-4 hónapig nagyon is tisztességes megélhetést biztosítani Porsze, most az lesz a válasz, hogy ez nem felel meg a tényeknek, mert hiszen annakelőtte játszottak Baján színtársulatok télen. Igen, de hol, milyen helyiségekben? A Bárány nagytermében, vagy az Ipartestület régi, szűk színpadján. Már pedig sem az egyik, sem a másik helyiség nem volt olyan, hogy ott a közönség jól érezhette volna magát, sem az egyik, sem a másik színpad nem volt olyan, amelyen megtudtak volna a színészek felelni, amelyen a legcsekélyebb illuziót lehetett volna kelteni. A budapesti Nemzeti Színház és Magyar királyi Operaház a világhíres Reinhardt rendezése mellett sem lenne képes ezeken a színpadokon, másra, mint a legközönségesebb ripacszkodásra.

Amikor mi a nyári színészet megszüntetését sürgetjük és a téli színészet meghonosítását óhajtjuk, akkor egyben egy tisztességes színház létesítését is követeljük. Mert addig amíg nincs Bajának megfelelő színháza, addig nem lehet másról, mint nyári és pedig kánikulai színészetéről beszélni. Kánikulai színészetünk lesz mindaddig, amíg színtársulatok nem játszanak a színészek. Ennek pedig a magyarázata a színigazgatók üzleti politikája. Amikor ugyanis a színigazgató kimegy a téli álmásáról, akkor úgy osztja be a nyári utazását, hogy a tavaszi időszakban, amikor meg nagyon kellemetlen színházba menni, a rosszabb városban ilyenkor lehet még valami jövedelemre számítani, de már a kánikulában nincsen publikum. A főbb nyári hónapok a jobb nyári városokra jutnak. Így jutott nekünk is minden esztendőben a rosszabb időszak, míg a kisebb városoknak a tavaszi és őszi jut. Ezen a vizsás állapotban csak a színház építés és a téli színészet meghonosítása segít,

Színház.

Asszonyfaló.

Buchbinder szellemetlen librettója és Eysler silány zenéjű operetteje negyedszer is nagy közönséget vonzott. Kovács Lili megint csak rendkívül kedvesen játszott és a többi szereplők Szécsi Ferenc, Gyulai Giza, Halasiné és Kormos is a megszokott jók voltak.

Gyulai Giza

Jutalomjátéka vasárnap este lesz a János vitéz Iluskájában, amelyre fölhívjuk a közönség figyelmét.

A színház műsora.

Szombat: Váljunk el. Vigjáték. Buday Irén felléptével.

Vasárnap d. u.: Asszonyfaló. Operette. este: János vitéz. Operette. Görög Olga felléptével és Gyulai Gizella jutalomjátéka.

Hétfő: Sasfők. Tallián László jutalomjátéka.

Kedd: Kis gróf. Operett. Kovács Lili jutalomjátéka.

TELEFONHIREK.

Bpest, 1912. augusztus 24.

Hó augusztusban.

Karcagot és környékét hó borította el. Egész éjjel havazott.

Tisza beszámolója.

Tisza Kálmán nagyszalontai beszámolójára már folynak az előkészületek. Katonai és rendőri csapatokat vonnak össze, nehogy valaki megzavarja a gyűlést.

A hadgyakorlatokon

19 repülőgépet alkalmaznak. A csapatok vezére Petrőczy lesz.

Az Est

című ujság ma visszaküldte az összes színházaknak a színházi tiszteletjegyeket. Kommunikét és reklámot ezentul csakis pénzért közölnek.

Lázadás az orosz tengerészek között

veszedelmesen terjed. Tegnap több száz matrózt letartóztattak.

NAPIHIREK.

Athletika és football.

Alig másfél hete annak a fényesen sikerült impozáns sport ünnepélynek, mely Szabadka, Mohács, Baja uszói s illelve footballistái között a közönség óriási érdeklődése mellett folyt le, s ime holnapra már újabb verseny van napirenden és pedig athletikai és football. Délután 4 órakor tartja ugyanis sportegyletünk az évenként szokásos athletikai házi versenyét a következő programmal:

1. 100 yardos sík futás.
2. súlydobás.
3. discos dobás.
4. magas ugrás.
5. távolugrás.
6. gerelyvetés.
7. rúdugrás.
8. 400 méteres stafeta futás.

Ezt követi a Bajai Sport-Egylet labdarugóinak első nyilvános szereplése, mely alkalommal footballistáink A és B csapata mérkőzik egymással.

Az A csapat játékosai: Scherer Béla, Tyirity, Gedra, Bellosits, Villi Rezső, Major László, Bálint Bálint, Nyiraty Dezső, Jós György, Genál és Boross Géza.

A B csapat tagjai: Kristóf, Danjanovits Tihamér, Denneberg D., Pollák, Hecht, Liszkai, Barta, Tyirity, Rózsahegyí és Nagy.

Belépő-jegy üllőhelyre 50 fillér, állóhelyre 30 fillér.

Beírás a bajai kath. főgimnáziumban.

A következő sorok közöttételre: kérték fel lapunkat: A budapesti napilapok a vallás- és közoktatásügyi miniszternek rendeletét, amelyel a szegedi tankerület néhány középiskolájában a nagy hadgyakorlatok miatt az iskolai év megkezdését szeptember 15-ére halasztotta, tévesen magyarázták s a szegedi tankerület minden középiskolájára kiterjesztették, pedig a rendelet csak a szegedi, makói, zentai és nagybecskereki középiskolákra vonatkozik, amelyek a hadgyakorlatok területébe esnek. A többi középiskolában tehát a bajai ciszt. r. kath. főgimnáziumban is a rendes időben nyílik meg az új iskolai év. Augusztus 30-án lesz a magántanulók irásbelije, augusztus 31-én a javító, pótló és főlvételi vizsgálatok. A beírások szeptember 2-án, 3-án és 4-én folynak le, szeptember 5-én lesz a Veni Sancte és szeptember 6-án, pénteken megkezdődnek a rendes előadások.

Az igazgatóság.

Nincsen hal Szegeden. Szegeden, a halpaprikás városában nincsen hal. A szegedi halászok panaszkodnak, hogy a Tiszában már alig lehet halat találni, úgy, hogy a szegedi piacra kerülő halak túlnyomó része a Dunából származik. A halászok panaszkodnak, hogy a város nem gondoskodik halállomány növeléséről és a halvidék védelméről. Ilyenkor nyáron az árterekről kosárszáma hordják el a halivadékokat, ahelyett, hogy az

ikrákat rejtő víznek a folyóba levezetéséről gondoskodás történnék. Így történt, hogy az egykor halakban oly gazdag Szeged ma n.ár a dunai halakra szorul.

A gőzfürdő kazántisztítás miatt hétfőn és kedden zárva.

Az acélkirály magyarországon. Ilyenkor nyáron, az amerikai pénzkirályok összevissza kutatják Európát, hogy tapasztalataikat gazdagítsák. Nagy látókörü férfiak jönnek össze, hogy az amerikai milliárdosok figyelmét hazánk szépségeire felhívják. E napokban is az amerikai acélkirály James Macdonald Budapestre érkezett, komoly üzleti tárgyalásokba bocsátkozott. Tárgyalások után az egyik ügyfele automobil kirándulást ajánlott, amit az amerikaiak örömmel fogadtak. El is indultak a Balaton mellé de a gumikerék Lepsény táján felmondta a szolgálatot. Mit volt tenni mint besétálni Lepsénybe, amely ut egy óráig tartott. A vendégek bizony elfáradtak és az egyik amerikai az utkaparóháznál tovább menni nem tudott. Természetesen az egész társaság megpihent. Az amerikai tréfából angol nyelven szólította meg az utkaparót, ki az urak legnagyobb meglepetésére angolul válaszolt, még pedig kifogástalanul. Elmondotta, hogy Amerikát többször megjárta már és boldog lenne, ha valami frissítővel szolgálhatna. Van-e kávéja, kérdezte Macdonald? Igen sir, csak Diadal kávé. Mást nem is iszunk, mert Amerikában is tudják, hogy ez a legjobb kávék keveréke és a tulajdonos saját módszere szerint olyképen konzerválva, hogy ízét és zamatját évekig megőrzi. Csak a két elefánt védjegyre és arra kell ügyelni, hogy zárt csomagban fogadjuk el.

FODOR KAROLY.

szegedi szerkesztő.

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhiv. 101.

NYILT-TER.

Ezen rovatokban közöltek a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Kutya állapot Baján.

A rendőrség assistenciája mellett értékes daxli kutyámat az ebirtási szabályzat megsértésével házamból f. hó 16-án elvitték s két napra rá agyonlőtték; pedig az állatorvos a kutyát egészségesnek találta s a szabályrendelet parancsolja, hogy ilyen esetben az állat a tulajdonosnak kiadandó. A szegény állat még 20-án felakasztva lógott a pecér udvarán.

Kérem már most, hogy kitől kapok ezért a teljesen önkényes eljárásért elégtételt? S ha kapok is, vajon az felér e annak az állatnak értékével, amelyet semmi pénzért senkinek sem adtam volna. Ha pedig a hatóság saját embere — a pecér ellenében nem tudja a polgárok vagyonát megőrizni — hogy képes azt idegen emberek ellen megoltalmazni?

Maskál Lipót
vált mungó.

A „Szegedi Kereskedelmi és Iparbank“ bajai fiókjának
jelenlegi üzlethelyiségei

1912. évi november hó 1-re üzlethelyisé-

geknek kiadó.

Bővebb felvilágosítás kapható Drescher Gyula tulajdonosnál.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy az I. sz. bajai tamburazenekar **Petrovác Bela** és **Farkas Károly** vezetésével a Casinó vendéglő helyiségében

hangversenyez.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri
teljes tisztelettel
Preimájer Pál
Casinó vendéglős.

Hirdetmény.

1-3 azonnal eladó a mai kornak megfelelő, azaz újonnan berendezett, jó forgalmu

patak-malom

amelynek állandó jó vize van és legtöbb tiszta buza az örölni valója 10% vámmérték mellett.

A malom-épülethez tartozik szép lakás, istállók, kocsiszín stb., az épületek mind jókarrannak vannak.

Továbbá a malomhoz tartozik 6 hold rét s 3 hold szántó föld első osztályú minőségben.

Kedvezőbb ár s fizetési feltételekkel választélagmentesen szolgálók.

Rácgöresöny, 1912. VII. 31.

Irás Ferenc

tulajdonos

Baranya m. Rácgöresöny
u. p. Somberek.

Sörraktár változás.

Tudjuk tisztelt ügyfeleinkkel és a sörfogyasztó közönséggel, hogy Madár Zsigmond úr alkalmazásunkból távozott és a megrendelések közvetlenül ottani főraktárosunknál eszközlendők (telefon 157.), melynek vezetésével **Steiner Lajos** urat biztuk meg, ki a legnagyobb gondossággal fogja a feleket kiszolgálni.

Hirschfeld S. sörgyár r. t.

ŐSZI TRAGYÁZÁS!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern Marke védjegyű

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban

van és eredeti olomzár van rajta!

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk!

Minden zsák tartalommal zellel van ellátva!

Kalmár Vilmos a Thomasphosphatfabriken BERLIN, vezérképviselője Budapest, VI., Andrássy-ut 49. - Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Weisz Henrik ur női divat szalonjából kiléptem és

női divat üzletemet

Baján a Szent László-utca 54 sz. a. megnyitottam.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéve kijelentve, hogy házakhoz is eljárom vagyok

teljes tisztelettel
Hammer Mariska.

Parkett munka.

Miután parkett munkásaink Baján vannak, abban a helyzetben vagyunk, hogy elsősorban

parkettmunkákat

olcsóbb áron elvállalhatunk. Az érdeklődők Dobó József építészvezetőnkhez fordulhatnak Baján.

OTTOVAY és VINKLER

a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank palotájának építő-vállalkozói.

Főrtangu hölgyek legkedveltebb szépségjavítószere
a **Földes-féle**

MARGIT-CREME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió urhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arc-crème és mert hírneves vegyészek állítása szerint ez a **legjobb és teljesen ártatlan arczsépítő és fínomító**. A Margit-crème a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban **meglepő gyors és biztos**. A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsásfehér lesz.

Pár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szeplők májfoltok és mindenemű kiütések.

A Földes-féle **Margit-crème** nemcsak szépiíti az arcot, hanem ápolja és megóvjja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen.

Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk!

Kapható az egész világon. Tégelye 1 kor. és 2 kor. Margit-szappan 70 fillér. Margit-puder 1 kor. 20 f. Készíti és postán küldi.

Földes Kelemen gyógyszerész, Arad.

Kapható: dr. **MAKRAY LÁSZLÓ** gyógyszerésznél Baján.

Berson
GUMMISARKOK

olcsó, tartós, könnyű, és elegáns.
Bersonművek Budapest/Vil.

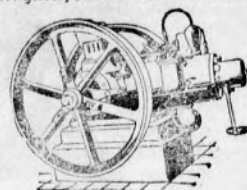
PÉNZES TÁRSAT

keresek bejelentett világraszóló szabaddalman keresztülvitelére és értékesítésére. Óriási jövedelem. Cim:
NEU HERMAN, BAJA.

Weisz Henrik női divattermében ügyes **alj és derék varrónók** azonnal felvétetnek.
Hajnald-utca 20 szám alatt.

CLIMAX

gáz- és ajmotörök és lokomobilok 3-70 P.
Magasnyomású nyersolajmotörök 15-150 lóerőig

legolcsóbb és legmegbízhatóbb üzemet biztosítják. Üzemkölség lényegesen 1-2 fill. Alkandán zavartalan üzeml - Pénzügyi felügyelet nélkül! Egy szerű kezelés! Sok száz gépüzemben!

Költségvetése és árlapja díjmentesen.

Bachrich és Társa

betéti társaság motorgyári főkelepe
BUDAPEST, VI., Váci-körút 59 a.

ÁLLANDÓ

BUTORKIÁLLITÁS

Baján, Erzsébet királyné-utca 7. szám alatt.

Rosenfeld Albert ajánlja nagy választékban saját készítményű fa- és kárpitos-butorait meglepő kedvezményes ár és fizetési feltételek mellett. Diszítésekét és lakberendezéseket kiváló szakmunkásom végzi. Telefonszám 84.

Tisztelt Háziasszony!

Vegyen kizárólag két elefánt védjegyű

„DIADAL”

pörkölt kávé

mely a világ
legjobb
kávé-
keveréke

erejét, ízét,
illatát
állandóan
megtartja.

Csak zárt csomagokban e

véd- jeggyel

valódi.

☛ Kapható minden fűszerüzletben. ☛

Óvakodjunk utánzatoktól.

Minden két kilóhoz egy ingyen kávésbögre.

- 1/4 kilo Diadal pörköltkávé . . . 1 kor. 25 fillér.
- 1/4 kilo Salon Diadal pörköltkávé 1 kor. 35 fillér.
- 1/4 kilo Elite Diadal pörköltkávé . 1 kor. 50 fillér.

A mesterdálnok . . .

Czipóm szép és tökéletes,
Benne járni élvezetes,
Mert ha czipót szegzek, varrok.
Rajt' van

KAUCSUK-SAROK.

SALVATOR

GUMMI SARKAK

VILÁG CZIKK

UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGU I

MINDENÜTT
KAPHATÓ.

Kátrány, carbolineum fedellemezek és fertőtlenítő szerek nagy raktára

HUSZÁR JÓZSEF

kizárólagos festékkereskedésében, Baján, Fötér.

Saját gyártmányú I. rendű olajfesték kimérve bármely színben 1 kg. 80 fillér.

Mosható. ☛

☛ Tartós és nem ragad. ☛

☛ Mosható.

Kerti butor lakkok

Szalmakalap lakkok